

# Petitia vera aneb pravota radost

ZÁŘÍ 2022



Uvnitř naleznete:

- Synodalita, formace a církevní autorita
- Výběr z „poznámek“ výkladu naší řehole, jak jí rozuměl otec Alois Moc OFM
- Censurní zásah

„Slova, která jsi mi dal, dal jsem jim a oni je přijali a vpravdě uvěřili, že jsem vyšel od Tebe, a poznali, že jsi mě poslal.“

Řehole SFŘ - Předmluva - O těch, kteří konají pokání

# Synodalita, formace a církevní autorita

Synodalita otevřela prastarou otázku po souvislosti svobody vanutí Ducha svatého a praxe církevní autority oddělující zrna od plev. Otázka se nemůže netýkat ani nás, bratří a sester snažících se žít spiritualitu sv. Otce Františka v dnešním světě (kde je už po řadu desetiletí patrný postupující „soumrak autority“). Ačkoliv uplynula teprve krátká doba od ukončení té fáze synodality, kam laik má šanci aspoň zčásti nahlédnout, je možno pozorovat už první „poupata“ odstartované změny v životě církve. Jen několik pozorování:

Františkán zapojený do farního kroužku, který prošel všemi deseti tématickými okruhy, a vzchopil se k formulaci výstupů ze dvou z nich, mohl podlehnout skepsi: výstupy se do diecézní fáze nedostaly víc než v obecné poloze, a kromě malé skupinky zůstala celá synodalita mimo zájem farnosti. Ovšem najednou se objevila iniciativa nová svou podobou: každý čtvrtek po mši svaté se sejde na faře několik zájemců nad čtením liturgických textů z blížící se neděle, a zájem se zdá mít setrvalou tendenci. Malá skupinka se pomalu rozšiřuje a účastníci si najednou zkoušejí naslouchání a ujmoutí se slova k přečtenému Slovu z Písma. Dřívější podoba „biblické hodiny“ měla podobu přednášky vysoce erudovaného biblisty-laika, ale posluchači více méně jen více či méně zbožně naslouchali. Nyní obživli - dostali slovo, ale musejí se učit kázni a toleranci. Přítomen je farní kněz; ne snad proto, že by musel mít nutně „poslední slovo“ - jak sám říká, ale přece jen má autoritu, a to získanou nejen teologickým vzděláním, ale hlavně svým životem z víry. A protože byl kdysi ke kněžství přiveden knězem-františkánem, má z jeho „vstupů“ do debaty užitek i sekulární františkán.

Počtem velké MBS františkánů se schází ve dvou skupinách: seniorů a mladých - už spíš duchem. Mladí laici jsou intelektuálně založení, a tak se laická sestra vydala cestou studia díla Raniera Cantalamessy. Účastníci setkání v rodinném domku dostanou text hymnu k Duchu svatému, v české i latinské verzi. Předem připravená promluva (po násobném čtení díla známého papežského kazatele) je věnována zatím jen první sloce Zpěvu (Veni creator spiritus). Debata je živá, s pokorným vědomím, že téma je náročné. Kněz - není a nebývá přítomen. A tak jeho slovo trochu schází, abychom „neujeli“. Nicméně zájem je, a tak na příští setkání už účastníci mají k dispozici celou knihu a mohou se sami připravit na následující kapitulu (i lépe pochopit již látku přednesenou).

Souběh zahájení synodality a ještě čerstvé encykliky „Fratelli tutti“ jakoby nabízel cestu formace založenou na této encyklice o univerzálním bratrství. Ukáže se však, že odkazy na sv. Františka v encyklice nestačí, ani jméno papeže samo. Bratrství a sociální přátelství jako klíčová slova encykliky vedou spíš k společenské angažovanosti církve (která je podle papeže Františka v krizi), a většinou je bližší cesta duchovní niternosti. Jisté tápání „jak dál ve formaci“ vyústí ve hledání pomoci u autority osobně nesporné, a tou byl pro celou jednu generaci v široce pojaté oblasti „kolem Prahy“ otec Alois Moc OFM. Ten již na začátku 80. let promýšlel novou řeholi Sekulárního františkánského řádu, a začínal přijímat první adepty do někdejšího „Třetího řádu“. Ten on ještě dobře pamatoval, ale protože jeho „ředitelem“ už nechtěl - a ani nemohl být - vždyť i v té pokorné a utajované podobě byla jeho aktivita důvodem pro další věznění - promýšlel, jak má žít františkán ve světě za nových okolností. Po třiceti letech znovu čtená brožurka nové řehole s „exegetickými poznámkami“ se čtenáři zazdala jako obdivuhodně aktuální - přesto, že tehdejší totalita skončila. Otec Alois byl mystik a duchovním zrakem viděl daleko do budoucnosti, i do té naší dnešní. Tak také překvapivě - se skromnými prostředky k získávání teologické literatury - vlitou moudrostí jakoby ve více ohledech předběhl i dnešní uznávané františkánské autority. Jak cenné by mohlo být srovnání jeho odkazu například s dílem Richarda Rohra, zejména s jeho „Univerzálním Kristem“. To vše je důvodem k výběru aspoň ukázky myšlenek otce Aloise, a dá-li Bůh a autority našeho řádu, k novému zpřístupnění jeho exegetických poznámek i generaci, která je už nezná.

„Nihil obstat“ - nic nepřekáží - publikaci textu - je latinská podoba církevního schválení. Touto specializovanou rolí bývají pověřeni „censoři“ a jejich posudku dává váhu podpis odpovědného církevního činitele. „Imprimatur“ však má už dnes jen zlomek v záplavě duchovní literatury. Synodální proces je otevřením se působení Ducha svatého v církvi, daru naslouchání Bohu i bližním, dobře zvážené odvahy promluvit, a ještě vážněji branému rozlišování duchů. Současně panuje shoda o vážných vícečetných rozděleních ve společnosti i v církvi; píšou o tom mnozí sociologové i politologové, a také náš bratr Jiří Zajíc. Řeč je o omezení uzavírání se do názorových „bublin“, v nichž si notují názorově příbuzní, často hlavně v tom co a koho oni „neberou“. Třídění informací na „hlavní proud“ a „úchytky“ znamená nepojmenovanou censuru. To je možná silně pojmenování, ale i v tiskovinách patřících naší drahé církvi je o čem přemýšlet.

A co my s tím – františkáni? Není už těch pár řádek popisu situace „za hranou“ naší vlídné spirituality? Tedy zpátky k „pozitivnímu myšlení“. Synodalita samotná rozhodně nemá a ani nemusí být zpochybněním církevní autority; pokud je pochopena jako nezbytná přípravná fáze naslouchání Duchu svatému, přípravná k vydání něčeho natolik závazného, že je zapotřebí tomu dodat schválení církevní autoritou. Pokud tato přípravná fáze schází, může dojít i k autoritativnímu vyjádření, které nesplní své poslání. Takovou zkušenost máme už s dokumentem našeho Plenárního sněmu; obava z prohloubení rozdělení v církvi - už tehdy! - měla za následek - přijatými pravidly jednacího řádu - že vanutí Ducha v církvi byl dán jen velice omezený prostor. Strach je špatný rádce, a rozpory schované „pod pokličkou“ se nejen neztratí, ale bují dál, jen skrytě. A toho bychom se měli vyvarovat i v našem řádu. A proto s pokorou otevřeme svá srdce vanutí Ducha svatého, s láskou naslouchejme jeho projevům v názorech našich bratří a sester, a s poslušností se skloňme k autoritě církve tam, kde má na to svůj „gebír“. Jak ukazuje ve svém fejetonu sestra Věra Eliášková, někdy přijde censura až „shůry“.

Bratr Irenej

## Výběr z „poznámek“ výkladu naší řehole, jak jí rozuměl otec Alois Moc OFM

- V prologu papeže Pavla VI. je znovu vyzdvíhena velikost sv. Otce Františka (jak to učinil Pius XI. v encyklice „Rite expiatis“ z 30. 4. 1926), když řekl, že ve sv. Františkovi jakoby podruhé přišel Kristus na svět.
- Pozemská skutečnost stojí dnes ...v takovém nezájmu ke všemu Božímu „...jakoby pro Boží věc se již nedalo nic dělat. ...poslání jaké dnes může splnit jen křesťan laik, je jen jedna cesta: znovu se zmocnit lidsky stávající skutečnosti a znovu ji křesťansky prožít!
- Františkánská forma života ..je jakoby „novým zjevením“ prvopočáteční formy evangelního života, kterou žil vtělený Syn Boží ve své pozemské existenci se svou Matkou, s apoštoly a učedníky.
- Evangelium především není literou, nýbrž Kristovou mocí v církvi a nad církvi, jeho Duchem.
- Živé evangelium je stálou přítomností vtěleného Božího slova, plného ducha a pravdy ...je přicházejícím Božím královstvím. Evangelium je Boží slovo a Písmo sv. je jeho „tělo“.
- Křesťanská nábožnost snadno sklouzne k tomu, že chápe stvoření v oslňujícím ohni Boží skutečnosti jako „závoj či mlhu“, která se jí rozplyne v nic a zůstane jí jenom Bůh. Toto sklouznutí vede k nekřesťanskému a bludařskému dilematu: Bůh nebo svět!
- Sv. Otec František ve své nábožnosti v tajemství vtělení znovu objevil Boha jako člověka! Že Bůh je i člověkem, to je jedinečný vrchol a zároveň nejzazší základ pro vztah mezi Bohem a tvorstvem ...Ježíšovo člověčenství, zejména ve svém pozemském dovršení, t. j. Ježíš ukřižovaný, se mu zvlášť stalo žebříkem, po němž serafický otec vystupoval až k Bohu Otci.

- Základní akt naší nábožnosti musí být zaměřen na Kristovo člověčenství - a teprve skrze ně na Boha. Jiná cesta křesťanské nábožnosti neexistuje! Kdo vidí Krista, vidí i Otce. A kdo Krista v jeho člověčenství nevidí, ani Boha nevidí a nikdy vidět nebude.

- Kristovo člověčenství je nedispensovatelný a neopominutelný průchozí bod všeho stvořeného, jímž musí vše projít, jestliže má dosáhnout věčné platnosti před Bohem. Ježíš jako člověk je opravdu „branou a dveřmi“, je nepomíjející otevřeností našeho konečného lidství do věčně živého Boha.

- Sv. František neteologizoval, nýbrž se vnořil do modlitby a v síle vnitřního osvětlení hned jednal. Co z Božího slova slyšel, hned na sobě realizoval. Žár své lásky ke Kristu rozněcoval zvláště na dvou ohniscích Kristova pozemského života, na tajemství Spasitelova narození a utrpení.

- Světec ...svět kolem sebe miloval a s každým tvorem ať živým či neživým se laskal jako bratr s bratrem či sestrou. Celý svět mu byla jedna Boží rodina. ...Ve všech tvorech zvláštním citem víry objevoval „miláčka svého srdce Ježíše“.

- Františkova „cesta“ skrze tvory ke Kristu a skrze Krista ke Stvořiteli všehomíra je darem nebe pro dnešního člověka, aby opět našel Boha a setkal se s ním v Kristu.

- Sv. František chce kázat evangelium nejen křesťanům, ale i mohamedánům a všem lidem... dokonce i ostatnímu tvorstvu... Chce kázat nejen tvorům naší země, nýbrž i celému vesmíru, jak to vyzpíval v hymnu na bratra slunce. ...i to náleží k jedinečnosti jeho osobnosti, vytvořené charismatickým darem Ducha svatého.

- Ale nejintenzivněji prožíval (František) své společenství s Pánem ve svých bratřích a sestřích. ...zde se po františkánsku zakládá nejhlubší christologie - Kristus v našich bratřích a sestřích - která je základem pravé antropologie (vědy o člověku - L.M.) ...dnešní lidstvo si palčivě řeší s větším či menším zdarem tento svůj existenciální problém.

- Písmo sv. je naplněno živým Bohem... setkáváme se tu s Boží energií nedožité síly, kterou je třeba uvolňovat. Klíč ...je v našich rukou ...aplikací života víry na současnou dobu!

- naučme se evangeliem posuzovat své názory, úsudky, postoje a reakce ...nespokojme se s tím, že do svého života přeneseme ten či onen postoj Páně, nebo že opakujeme některé jeho výroky, nýbrž se celí otevřme působení jeho ducha ...tím vstupujeme do metanoi, do pokání ...naš život před lidstvem a vesmírem se pak rovněž stává „živým evangeliem“.

- úvaha o setkání s Kristem v Písmu svatém ...vyznívá v jeden kategorický imperativ: víc evangelium Kristovo žijme než studujme!

- Opravdovost života je zásadní evangelní hodnotou, je lékem na farizejství, jež Ježíš tak přísně odsuzoval... na tuto nesmírně závažnou otázku budeme muset odpovědět osobním zpytováním svědomí.

- „Pravda je silou míru!...nepravda, lež, jde ruku v ruce s násilím a slouží válce ...násilím je i praxe, která všechny, kdo nesdílejí její stanoviska, prohlašuje za nepřátele, přikládá jim nepřátelské úmysly a pranýřuje je obratnou propagandou jako agresivní živly... Nevěřte v násilí a nepodporujte je! Násilí není křesťanskou cestou, ani cestou katolické církve. Věřte v mír, odpuštění a lásku. Ty totiž patří ke Kristu. Ano, Kristovo evangelium je evangeliem míru. Proto Pán praví: Blahoslavení šířitelé pokoje, neboť oni budou nazváni Božími dětmi!“

(poslední odstavec - P.Alois s užitím citátů z poselství Jana Pavla II. k 13. světovému dni míru).

P.Alois Moc OFM, Exegetické poznámky k řeholi SFŘ, dodatek k Řeholi a Rituálu SFŘ, str. 71-143, Alverna, Praha. Překlad textu Řehole SFŘ se shoduje s originálem; to je stvrzeno jménem generálních představených františkánských rodin a Mezinárodní rady SFŘ 5. března 1992. Publikace jako celek uvádí, že vyšla s církevním schválením bez uvedení kdo a kdy „nihil obstat“ vydal.

Bratr Irenej, za správnost výběru citací

# Censurní zásah

Bůh rád vtipkuje a někdy si z nás tak trochu utahuje. Ale tenhle jeho vtip si žádá vysvětlení a tak to risknu, i když vím, že není větší hloupost než pokoušet se vykládat vtipy. Nevím, jaké máte kdo zkušenosti s opuštěnými a opouštěnými domy, ale pravda je, že než takový dům rozchodíte, dá to zabrat. Věci tručují a probírají se ze spánku. Kamna netáhnou, pračka neshoduje, televize nehraje, darlink ve sklepě škytá zahlcen vzduchem... zkrátka: věci, mlčenliví soudruzi, jak praví Wolker, se opravdu spíš chovají jako soudruzi než jako přátelé. A tak mi po příjezdu na chalupu nešla televize. Teď se uchýlím k veřejné zpovědi. Špatně usínám a proto jsem si zvykla usínat při televizi a plnit si hlavu detektivkami. Jsem vděčný divák, protože většinou usínám a nedozvím se, kdo je vrah, ale to mě tedy opravdu neomlouvá. Kolikrát jsem si předsevzala, že toho zlozvyku nechám a budu se radši modlit... Letos pustím televizi - a nic! Žádný program, žádné rádio a to je tam těch programů přes tisíc! Po slovní domluvě a malém domácím násilí / bouchání do přijímače/ naskočily dva programy: Televize Noe a Proglas. „No, to je snad fór!“ rozčilím se nahlas a v prvním pohnutí myslí mi nedojde, že se skutečně jedná o vtip a malé Boží napomenutí. Běžím k sousedovi, milému nevěřícímu chlapíkovi, který je pánem nad sekačkami, vrtáky a různým jiným vercajkem a volám: „Harry, nejde mi televize! Představ si: je tam jenom TV Noe a Proglas!“ - Soused se zamračí a praví ledově vědeckým hlasem: „Blbost!“ – „Tak se pojď podívat!“ nesměle oponuju. Soused se zamračí ještě víc a v domnění, že se jedná o náboženské třeštění, s kterým tedy on nechce mít nic společného, zavěsí: „Přines žebřík!“ Poslušně běžím pro žebřík, zvyklá v těchto oborech lidské činnosti moc nepřemýšlet. „Vidíš tu svoji anténu?“ ukáže soused. „Celou obrostlou psím vínem? Co myslíš, že může přijímat?“ - Kajícně kývám, беру všechny hříchy psího vína na sebe a podávám sousedovi žebřík. Přece mi však zvědavost nedá a než soused rozevře nůžky a vyleze na zídku, vrátím se do chalupy. Televize naskočila, jdou všechny programy. Informaci si ale nechám pro sebe. Když už je někdo tak laskavý a ochotný, nepokazím mu přece radost z nápravy. Soused strhne psí víno a hadříkem otře všechny dráty antény. - „Tak co?“ volá seshora tak sebejistě, že to vzbuzuje závist. Vycházím z chalupy jako vyslankyně dobrých zpráv při radě OSN: „Už jdou všechny programy. Díky, jsi úžasnej!“ Soused sebevědomě mlaskne a i když neřekne nic, čtu mu z jeho výrazu slabiku po slabice. „Prej TV Noe!“...A tak, vědoma si napomenutí, od začátku prázdnin ladím Proglas a TV Noe. Začátky nebyly lehké. Chlapci v krojích juchali, „šroubovali žárovky“ a tančili při cimbále odzemek. Taky často hrála dechovka, žánr mé babičky, narozené r. 1898... V takových chvílích si „v přímém přenosu“ uvědomuju, že jsem se narodila v Čechách. TV Noe, a nejen ona, stále nějak zapomíná, že poválečnou zestárlou generaci nevychovala dechovka, ale jazz a bigbeat. Ale mlčky přijímám chlapce v klobúčku, byť by hráli dechovku. Pokud je to doporučení shůry, je třeba ozbrojit se trpělivostí. A tak jsem za prázdniny vylechla hodně besed a moudré lidi v nich, krásnou reprízu s písničkářem Janem Burianem a mnohé promluvy P. Kodeta. Zkrátka, rozšířila jsem si obzory. Jenom se přitom hůř usíná. Opravdu, nezbyvá než poděkovat. Pane, děkuju ti za tvou lekci a druh humoru. Pokud jde o ten druh, bez ohledu na feministky a tvrzení New Age, že Bůh je žena - Pán Bůh musí být chlap. Takovéhle legrácky vymýšlejí jenom chlapi.

Věra Eliášková